

Notat om spørgeundersøgelse blandt forældre om brug af fysisk indgriben i folkeskolen

Valdemarsgade 8, 2. sal
1665 København V
+ 45 33 26 17 21
post@skole-foraelldre.dk
CVR: 10 75 34 14
EAN: 5797200086761

31. oktober 2025

Skole og Forældre gennemførte i perioden 8. – 20. oktober en spørgeundersøgelse blandt forældre til børn i folkeskolen med spørgsmål om karaktergivning i folkeskolen og om fysisk indgriben. Dette notat beskæftiger sig alene med spørgsmålene om fysisk indgriben.

Læs mere om metode sidst i notatet.

Kort resume af hovedresultater

Omtrent hver femte forælder har hørt fra deres barn om, at en voksen har taget fysisk fat i enten barnet selv eller et andet barn i klassen. Forældre til de børn, der selv har været udsat for det, beskriver ofte brudt tillid og negative følger, mens forældre, der har hørt om indgreb mod andre børn, oftere er mere ambivalente og kobler indgrebet til ro og sikkerhed.

Uanset om det er sket for eget eller et andet barn, vurderer et flertal af de forældre, der har via deres barn har hørt, at en lærer eller pædagog har taget fysisk fat i en elev, at det har haft negativ betydning for deres barn – bl.a. i form af utryghed, angst og negativ betydning for relationen til den voksne for deres barn.

Et lille flertal (53 procent) af forældrene ønsker ikke udvidet ret for lærere og pædagoger til at tage fysisk fat i forstyrrende elever. 43 procent ønsker det. Fortalerne accepter generelt rolig, afgrænset guidning som sidste udvej for at sikre ro og tryghed i klassen, og de ønsker klare regler, dokumentation og forældreinddragelse. De afviser hårdhændede indgreb.

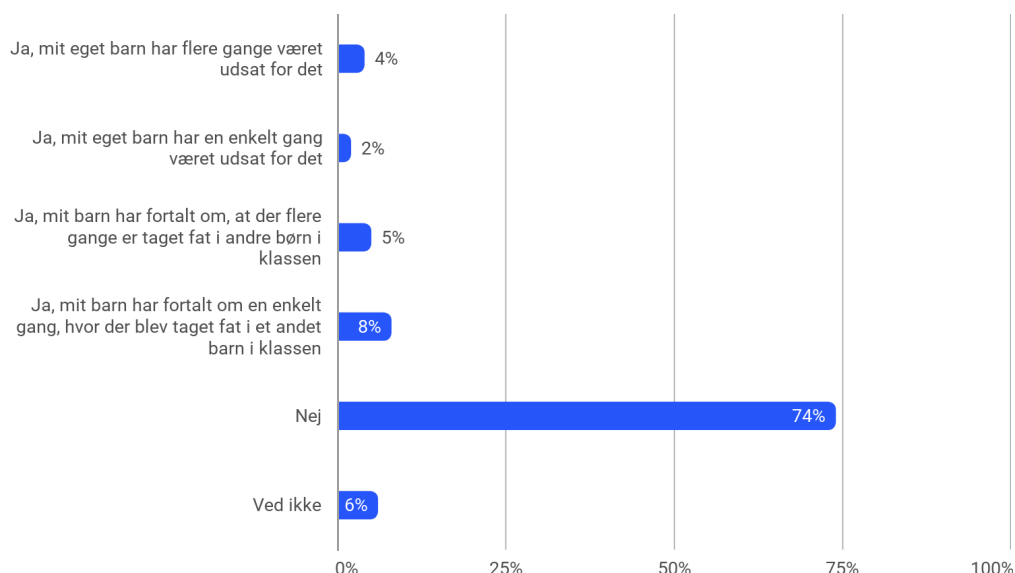
De forældre, som er imod, ser generelt fysisk indgriben som pædagogisk kontraproduktiv eller konfliktoptrappende. De henviser til de gældende nødværgeregler og efterlyser flere ressourcer, relationelt arbejde, mindre klasser og ikke-fysiske konsekvenser.

Forældrene er også blevet bedt om at forholde sig til betydningen for eget barn, hvis lærere og pædagoger i højere grad må tage fat i børn og fx føre dem ud af klassen. Her forventer ca. en fjerdedel, at det vil have positiv betydning, ca. 40 procent forventer en negativ betydning, mens en fjerdedel svarer både positiv og negativ betydning, afhængigt af, hvordan indgrebet udføres, rammesættes og opfølges.

Overordnet tegner der sig to hovedspor: "ro og konsekvens" vs. "tryghed og pædagogik" med en betydelig midtergruppe, som efterlyser præcis rammesætning, proportionalitet og professionalisme.

Har dit barn fortalt om, at lærere eller pædagoger har taget fysisk fat i dit barn eller andre elever i klassen i forbindelse med uro eller lignende?

Svarene viser, at omtrent hver femte forælder har hørt fra sit barn om brug af fysisk indgriben i klassen. I alt 19 procent svarer bekræftende på spørgsmålet, altså at enten deres eget eller et andet barn har været udsat for at blive taget fat i en eller flere gange.

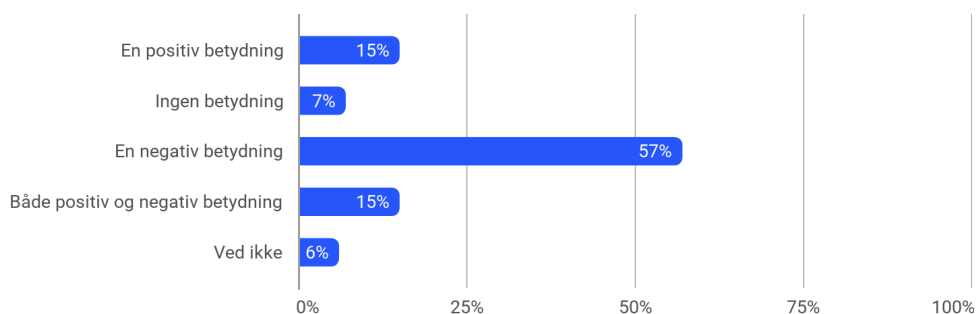
6 procent svarer, at deres barn selv har været udsat for det. 13 procent svarer, at det er sket for et andet barn i klassen.

Af uddybende fritekstsvar kan vi se, at forældre til børn, der selv har været udsat for fysisk indgriben, bruger ord som "overgreb" og har fokus på negative konsekvenser og brudt tillid. Når det handler om et andet barn, udtrykker forældrene mere situationsbetinget accept og kobler det også i højere grad til ro og sikkerhed i klassen.

"Mit barn reagerede prompte med at være ulykkelig, føle sig dårligt behandlet og misforstået. Det blev oplevet som et voldsomt overgreb."

"Han blev bange for de voksne og tror ikke, de vil ham noget godt."

Ud fra, hvad dit barn fortalte: Hvilken betydning oplevede dit barn, at det havde, at læreren/pædagogen tog fysisk fat i en elev?

Spørgsmålet her er kun besvaret af de 142 respondenter, hvis børn har fortalt om at de selv eller andre børn i klassen er blevet taget fat i fysisk. Det giver en usikkerhed på op til 8 procentpoint. Men selv med den store usikkerhed er det tydeligt, at der er signifikant flere forældre, som vurderer, at det fysiske indgreb har haft en negativ betydning, end der er forældre, som vurderer, at det har haft en positiv betydning.

I de uddybende kommentarer i fritext går det igen, som ved respondenternes uddybning af foregående spørgsmål, at forældre til børn, der selv har været udsat for fysisk indgriben, taler om overvejende stærkt negative, ofte langvarige følger som tillidsbrug, angst, traumatisering og skolemodstand. Enkelte nævner, at samtaler gav noget forståelse.

"Han mistede tilliden og var tilbage til alle de tidligere nederlag. Relationen forsvandt og den faglige udvikling ligeså."

"Det sad meget dybt i mit barn, som vi endte med at flytte til en ny skole"

"Blev bange for at komme i skole"

I de tilfælde, hvor det er et andet end ens eget barn, der har været udsat for fysisk indgriben, er der et mere ambivalent billede, hvor der på den ene side gives udtryk for lettelse eller tryghed, fordi farlig adfærd blev standset, og på den anden side ubehag og frygt for, at det kan ske for ens eget barn. Nogle udtrykker tab af respekt for den voksne, men der er også enkelte, der giver udtryk for større respekt, fordi der blev handlet konsekvent.

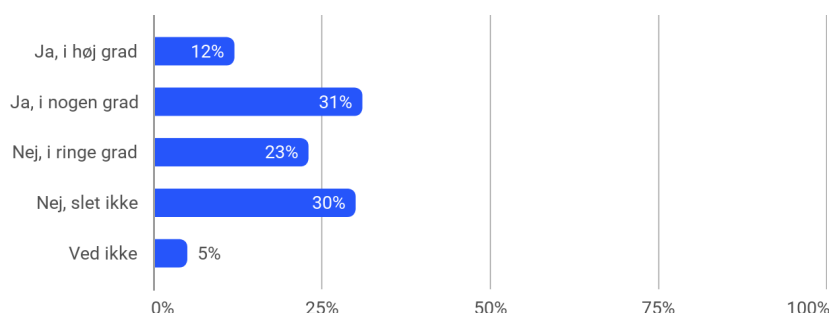
"Mit barn reagerer med angst på at andre børn bliver skældt ud og taget fat i og bliver bange for at det skal ske igen eller ske for mit barn en anden dag."

"Respekten for den pågældende lærer forsvandt og blev til frygt."

"Det var ubehageligt at se på men mit barn synes også at det var nødvendigt at gøre så ingen kom til skade"

"Endelig en lærer der sagde fra"

Mener du, at lærere og pædagoger skal have udvidet ret til at tage fysisk fat i elever, hvis de forstyrrer undervisningen?

Et lille flertal på 53 procent af forældrene ønsker ikke, at lærere og pædagoger skal have udvidet ret til at tage fysisk fat i elever, hvis de forstyrrer undervisningen. 43 procent siger ja.

I forskellige kryds med oplysninger om respondenterne køn, uddannelsesniveau og børnenes klassetrin er der ikke noget, der tyder på at de faktorer ændrer på svarfordelingen. Hvis man krydser svarene med respondenterne oplysning om, hvorvidt deres barn har særlige behov (fx en diagnose som adhd, autisme eller angst, eller en kronisk sygdom eller et handicap), er der en tendens, man altså ikke en signifikant forskel, som tyder på, at forældre til børn med særlige behov er mere tilbøjelige til at svare nej end ja til spørgsmålet om, hvorvidt lærere og pædagoger skal have udvidet ret til at tage fysisk fat i elever, hvis de forstyrrer undervisningen.

I de uddybende fritekstsvar er tendensen blandt de forældre, som siger ja til udvidet ret til fysisk indgriben, at de vil give lærere og pædagoger mulighed for rolig, afgrænset fysisk guidning som sidste udvej, typisk for at sikre tryghed og ro i klassen og beskytte de andre børn ved uadædagerende adfærd. Forældrene her efterlyser klare regler, at indgriben bliver dokumenteret, og flere nævner også, at der er brug for forældreinddragelse. Der er generelt afvisning af vold og hårdhændede greb, men de accepterer "en hånd på skulderen" for at føre et barn ud.

"Kun hvis en elev er til fare for sig eller andre elever"

"At guide de elever ud, som gentagende gange forstyrrer undervisningen. Det behøver blot være en hånd på skulder eller ryg."

"Selvfølgelig skal læren have lov til at følge en forstyrrende elev ud. Men det skal ikke være med hårde tag i armen, som giver blå mærker."

"Det skal være klart defineret hvad de må og ikke må."

"Lærere og pædagoger må efter min mening gerne som sidste udvej følge et barn ud i hånd, eller flytte et barn væk, der er i affekt."

Blandt de forældre, som siger nej til udvidet adgang til fysisk indgriben, er tendensen, at de ser fysisk indgriben som pædagogisk kontraproduktivt eller en glidebane, der kan øge utryghed, eskalere konflikter og skade relationer. De peger på de eksisterende nødværge-regler og ønsker i stedet flere ressourcer, stærkere pædagogik og relationsarbejde, mindre klasser og klare ikke-fysiske konsekvenser, som fx at sende barnet hjem. Flere nævner Low Arousal og, at problemet er rammerne – ikke manglende adgang til at bruge fysisk magt.

"Al forskning viser, at fysisk indgriben og magt kun har negativ effekt på barnets trivsel, læring og udvikling."

"Det er et skråplan at bevæge sig ud på. Vi skal IKKE tilbage til den tid!"

"Fysisk magt kan vel aldrig være et pædagogisk middel, så jeg er principielt imod."

"Jeg er selv folkeskolelærer og det vil være konfliktoptrappende"

"Magtanvendelser bør kun bruges i yderste nødstilfælde, når barnet er til skade for sig selv eller andre."

De forældre, som har svaret "ved ikke" efterlyser definitioner, grænser, tydelige retningslinjer, kompetenceudvikling og flere voksne. Mange accepterer mulig blid guidning i særlige tilfælde, men udtrykker bekymring for misbrug, og at det griber om sig. Nogle bemærker, at det allerede er muligt i dag, og nogle

nævner også indberetningspligt. Generelt er fokus på omsorg og proportionalitet, og at man skal undgå straf.

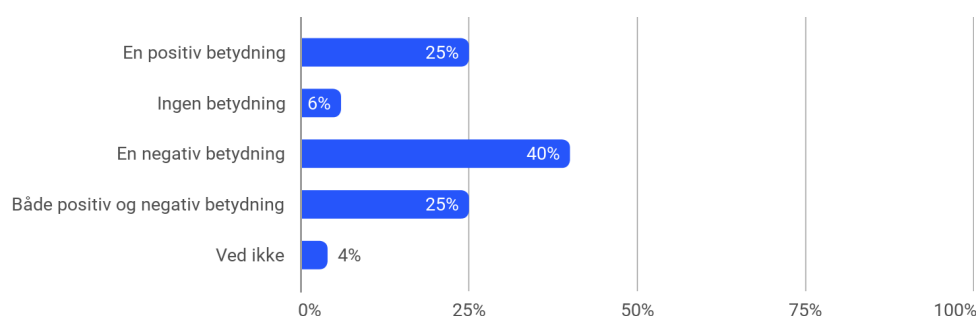
"Tror ikke fysisk gør en forskel. Men hvis eleverne skal hentes af forældrene med det samme."

"Det skal være ud fra omsorg og hjælp til at komme ud af en dårlig situation det ikke selv lærere, men ikke som en straf."

"Jeg er måske lidt bekymret for hvad det vil betyde og hvor grænsen vil gå."

"Jeg tror det er vigtigt at lærere ved hvad de må og hvordan de skal reagere."

Hvilken betydning tror du, at det vil have for dit barn, hvis lærere og pædagoger i højere grad må tage fat i børn og fx føre dem ud af klassen?

Af fritekstsvarene kan vi se, at den fjerdedel af forældrene, som mener, det vil have positiv betydning for deres børn, hvis lærere og pædagoger i højere grad må tage fat i børn og fx føre dem ud af klassen, forventer mere ro, tydeligere voksne og større respekt for læreren. De mener, at det kan hjælpe til at beskytte læringsmiljøet og give de øvrige elever arbejdsro.

"Mere ro i klassen"

"Jeg tror at der vil være mere respekt for lærerne hvis eleverne ved, at lærerne gerne må tage fat i dem hvis de ikke opfører sig ordentligt."

"Et forstyrrende barn har brug for en pause, og må tages væk for sin egen skyld og fordi det ødelægger læringsmiljøet for andre"

"Men kun hvis det bliver fuldt op med en ordentlig samtale med barnet, og evt med deres forælder/forældre – især hvis det gentagende gange har vist sig at være nødvendigt at føre barnet ud fra klassen."

De få forældre, som svarer "ingen betydning", vurderer bl.a. at behovet for fysisk indgriben er begrænset, eller at det i hvert fald ikke vil være relevant i forhold til deres børn.

"Tror ikke de har brug for det eller ville bruge det"

"Ingen betydning, da mine børn ikke er i specialskole"

"Jeg tror ikke på nuværende tidspunkt han ved at læren ikke må tage fat i eleverne så tror ikke det vil ændre noget for ham."

"Mit barn ved, at den voksne bestemmer – så jeg tænker ikke, det vil give de store problemer der."

Blandt de 40 procent af forældrene, der mener, at det vil have få negativ betydning, er der gennemgående bekymring for, at det vil føre til utryghed, frygt og forråelse – både for de elever, som måtte blive direkte berørt, og for klassens øvrige elever. Forældre ser her magtanvendelse som et pædagogisk fejlspor, som risikerer at skabe traumer, dårligere læringsmiljø og dårligere relationer. Forældrene mener, at fokus i stedet bør være på ressourcer, relationer og faglig støtte.

"Jeg føler mig overbevist om, at mine børn ville blive bange, hvis en voksen i skolen, som de har tillid til, tog fysisk fat i en kammerat og førte dem ud af klassen."

"Det er et uhyggeligt og fuldkommen forfæjlet forslag!"

"Vold er ikke vejen frem."

"Frygt bidrager aldrig til et godt læringsmiljø – og det at lærer må/skal tage fat i børnene, vil skabe frygt."

"Vold avler vold."

25 procent af forældrene svarer, at det tror, det vil have både positiv og negativ betydning for deres børn, hvis lærere og pædagoger i højere grad må tage fat i

børn og fx føre dem ud af klassen. I deres fritekstsvar giver de udtryk for ambivalens, og de knytter betingelser til brugen af fysisk guidning. Mange siger, at "det kommer an på hvordan", og at ro og tydelig konsekvens kan være godt, men kun som en nødløsning, udført roligt og med forklaring til børnene. Også her bliver der italesat risiko for utryghed og dårlig stemning og for misbrug af ordningen.

"Positivt - der bliver ro til at lære noget efterfølgende.

Negativt - hvis det bliver en voldsom situation som ens barn så selv frygter at ende i."

"Det kommer vel an på måden indgrebet udføres på. Det kræver vågenhed fra personalets side"

"Det skal absolut være en nødløsning, men jeg tror der kan være situationer, hvor det er nødvendigt."

"Man skal passe på med at lære børnene at det er ok at tage fat i hinanden - måske endda voldsomt."

"Det hele beror på et professionelt skøn, og det kan være negativt, hvis det skøn var dårligt."

Fire procent af forældrene svarer "ved ikke". Her uddyber de i fritekst, at de reelt er i tvivl om, hvilken betydning det vil have. Flere efterlyser klarhed over, hvad en "udvidet ret" egentlig indebærer, og en del af dem hælder mod pædagogiske løsninger, men kan se, at fysisk føring kan være nødvendigt i særlige situationer.

"Det er svært at svare på."

"Jeg tror mere på pædagogik end på fysik"

"Det er svært at sige entydigt - det afhænger jo af situationen og hvordan det forvaltes. En sådan mulighed vil ikke skulle misbruges, så det opleves som overgreb, men manglende mulighed for at kunne gribe ind kan også virke voldsomt."

"Det er svært at svare på, når det ikke er helt klart, hvad en udvidet ret indebærer i forhold til den nuværende situation."

"De skal bare ringes hjem - hentes af forældre."

Overordnet set er forældrene i spørgsmålet om, hvad en udvideret adgang til fysisk guidning vil betyde for deres børn, delt i to grupper, som vi kan beskrive som "ro og konsekvens" vs. "tryghed og pædagogik". Positivgruppen vægter klassens læringsmiljø og lærernes handlemuligheder, mens negativgruppen frygter utryghed, traumer og dårlige rollemodeller. En del forældre lægger sig mellem de to grupper og efterlyser præcis rammesætning, professionel udførelse og forklaring til børnene – ellers er der risiko for forværring af situationen.

Om undersøgelsen og metoden

Invitationen til at deltage i undersøgelsen blev sendt til 18000 tilfældigt udtrukne blandt modtagerne af nyhedsbrevet fra Skole og Forældres magasin Skolebørn. Når man skriver sig op til at modtage nyhedsbrevet, accepterer man samtidig at modtage invitationer til undersøgelser.

Undersøgelsen fik i alt 1154 svar. Heraf var der 743, som bekræftede, at de var forældre til børn i folkeskolen, og som gennemførte undersøgelsen. Undersøgelsens svartal er altså 743.

Blandt respondenterne er der en overvægt af kvinder og af personer med videregående uddannelse. Svarene er derfor vægtede i forhold til respondenternes køn og uddannelsesniveau.

Undersøgelsen er geografisk repræsentativ.

Vægtning i forhold til køn og uddannelsesniveau er sket med en antagelse om lige mange mænd og kvinder og 1 procent 'andet' køn. Fordelingen på uddannelsesniveau er baseret på tal fra uddannelsesstatistik.dk. Beregningen af geografisk repræsentativitet er sket ved at beregne korrelationen (pearson) mellem antal respondenter fra de respektive kommuner og antallet af elever i kommunerne (uddannelsesstatistik.dk, skoleåret 2023-2024). Det giver her en koefficient på 0,92.

Med 743 respondenter er usikkerheden (med et konfidensniveau på 95 procent) plus/minus 3,6 procentpoint.

Analyse af fritekstsvar er sket med støtte fra chatGPT model "5 Thinking".

Det er oplagt, at personer, som abonnerer på Skolebørns nyhedsbrev, er mere end gennemsnitligt optagede af folkeskolen. Denne skævhed ("selection bias"), som svarer til den almindelige erfaring, at respondenter svarer på undersøgelser om det, der interesserer dem, imødegår vi gennem vægtningen i forhold til køn og uddannelsesniveau og sikringen af geografisk repræsentativitet.

Spørgsmål om undersøgelsen kan rettes til pe@skole-foraeldre.dk